

IZZA KULIS DANAŠNJE NEMČIJE

Kanceler Hitler in njegove zabave

Kakor vsi veliki ljudje, tako ima tudi sedanji nemški kanceler Adolf Hitler pri delu svoje navade. Silni posli, ki mu jih nalaga vodstvo države, mu ne dajo, da bi se posvetil enemu samemu delu dalje časa, ali pa da bi svoje delo uredil po kakem določenem načrtu. Njegovi sodržniki in pomočniki imajo zaradi tega z njim velik križ, ker je popolnoma izključeno, da bi ga kdo mogel prebrčati, naj si privoščijo nekaj miru in naj v svoji pisarni v predsedstvu vlade pregleda ali prouči te ali one spise.

Führer ima nemirno kri, kar kaže tudi vse njegovo politično gibanje. Komaj dospe v Berlin, se že pripravlja za pot v München. Komaj pa pride v München, se niti dobro ne obrne, pa že misli na izlet v svojo vilo pri Garmischu, kjer najde svojo edino zabavo. Njegova najljubša zabava je namreč nadzorstvo nad delavci, ki zidajo in širijo njegov dom.

Znano je, da nemški kanceler Berlina ne ljubi. Ozračje velikega mesta, zadržana predsedniška palača se mu ne dopade, okolica palače pa mu naravnost razburja živce, odkar je tam po nesrečnem naključju našel smrt njegovega osebnega šoferja Schrecka.

Odkar je umrl nemški poslanik v Londonu von Hoesch, se je začela v nemškem zunanem ministrstvu naravnost tekma, kdo bo zasedel mesto nemškega, poslanika v Londonu. Kljub temu pritisku in prošnjam z raznih strani, se Hitler še ni mogel odločiti, koga bi poslal v London.

Za svoje kandidate se zlasti potegujeta dva močnata gosposoda v današnji nemški zunanji politiki. Prvi je sedanji zunanji minister von Neurath, ki bi se rad znebil svojega tekmeca Ribbentropa in njega postavil v London, a bi mu šel s poti v zunanem ministru. Ribbentrop pa, čigar moč je po njegovih skrivnostnih poletih v Anglijo silovito zrasla, ni zadovoljen s tem, da bi se umaknil na poslaniško mesto v Londonu.

Ribbentrop hoče spraviti tja drugega človeka, ki bi bil samo orodje v njegovih rokah in bi v Londonu vršil to, kar je začel in kar hoče on. Njegov kandidat je princ Viktor von Wied.

Princ Wied je za to mesto kakor nalašč ustvarjen. Veliko upanja, da bo Hitlerju uspel, ima zaradi tega, ker je njegova žena znana fanatična oboževalka kancelerjeva. Princ je znan kot eden od prvih nemških plemenitav, ki se je pridružil narodnemu socializmu.

Gospod Ribbentrop bi v tem primeru ostal "leteči poslanik", ki bi vodil in uravnaval vsa diplomatska pogajanja, seveda na veliko jezo g. von Neuratha.

Spoti med področji

Nedavne aretacije v SA in v SS oddelkih predstavljajo odmev starega boja med najizjemnejšimi voditelji v nemškem narodnem socializmu. Iz seznama aretirancev in konfirancev je razvidno, da je bil v protidržavno delovanje, ki se je razvilo v vrstah napadalnih in varnostnih oddelkov zelo zapleten tudi dr. Goebels, državni minister za propagando.

Ti uporniki v vrstah stranke so si nadeli ime "stoprocentnega narodnosocialističnega krila", ki se je pojavilo že leta 1934 v Röhmovi aferi. Že tedaj je bil dr. Goebels med nezadovoljnejši in jih je vzpodbujal na odločna dejanja. Ko pa je stvar prišla tako daleč, da bi bilo treba stopiti v akcijo, je Goebels vse ubornike izdal in onemogočil Hitlerju, da je spravljal z nekaj revolverskimi streli s sveta vse svoje nasprotnike.

Ta igra se je ponovila tudi sedaj. Toda to pot mu ni šlo tako gladko izpod rok, njegov nasprotnik Goering ima v rokah

baje dokumente, ki Goebbelsa silovito kompromitirajo. Poskus, da bi se ti dokumenti spravili s sveta s tatvino, se je izjalovil, sledile so mu nove aretacije celo v tesni okolici Hitlerjevi. Dr. Goebels je sicer Hitlerja preveril, da je ravnal prav, toda Goering svoj boj proti njemu nadaljuje. Goering bo skušal svojemu kancelerju dokazati, da ga je njegov propagandni minister "zavestno varal". Seveda, če niso vse te vesti, kakor toliko drugih o Hitlerjevi Nemčiji, le želja in izmišljotina židovskih in socialističnih emigrantov...

Usoda agentov Gestapo

Gestapo je nemška tajna politična policija, ki ima svojo službo izobno organizirano tudi v inozemstvu. Njeni agenti so Nemčiji storili že marsikatero dragoceno uslugo v tej ali oni obliki. Ne le, da nadzirajo delo in gibanje emigrantov, vrši tudi drugačno in bolj otipljivo službo, ki je dobila izraza v ugrabitvah neljubih ljudi itd.

Vsem je še v spominu ugrabljenje judovskega časnika Jacoba, ki so ga nemški agenti zvalili v avto in ga odvedli iz Švice v Nemčijo. Tega je morala nemška policija na odločne proteste Švice vrniti nazaj.

Pri tem ugrabljenju je kot agent Gestapo sodeloval tudi dr. Paczkowski, ki je živel v Baslu pod imenom Richter. Tega so pred štirinajstimi dnevi našli umorjenega v nekem gozdiču blizu Berlina. Pravijo, da je postal ta komisar nemške tajne politične policije žrtev takozvanih "Masčevalcev kapitana Röhma", ki so si postavili nalogo, da masčujejo smrt münchenskega perverzneža.

Iz Carigrada pa poročajo, da so tam v vasi Mamatra prijeli glasovito Lidijo Oswald, ki je znana od lani iz špijonažne afeje v francoski mornarici pod imenom "Playolasi angel". To so lani v Brestu zaradi dobrih zvez, ki jih je imela, obsodili samo na šest mesecev ječe kot nemško špijono. Oswaldova, ki je drugače švicarska podložnica, potuje v družbi nemškega časnika Nauerberga na Kitajsko, po kdo je kakih nalogah. V Carigradu je pa baje po pomoči z avtomobilom zablodila v prepovedan trdnjavski pas, katerega je začela Turčija zopet utrjevati. Za njeno osvoboditev se je potegnili seveda celo — švicarsko poslaništvo v Angori.

NAJVEČJI CVET NA SVETU

Največji cvet, ki ga poznamo na svetu, rase na Filipinih, in sicer uspeva na pobožjih ognjenika Ago. Domačini imajo ta cvet v posebnih čišlih. Rase v višini 800 m nad morjem in uspeva dobro samo zaradi bližine ognjenika. Popek tega cveta je tako velik kakor željnata glava v naših krajih, kadar pa se cvet odpre, meri v premeru 1 m. Cvet tehta približno 10 kg in po angleškem guvernerju Stanfordu Rafflesonu so ga krstili za rafflesio.

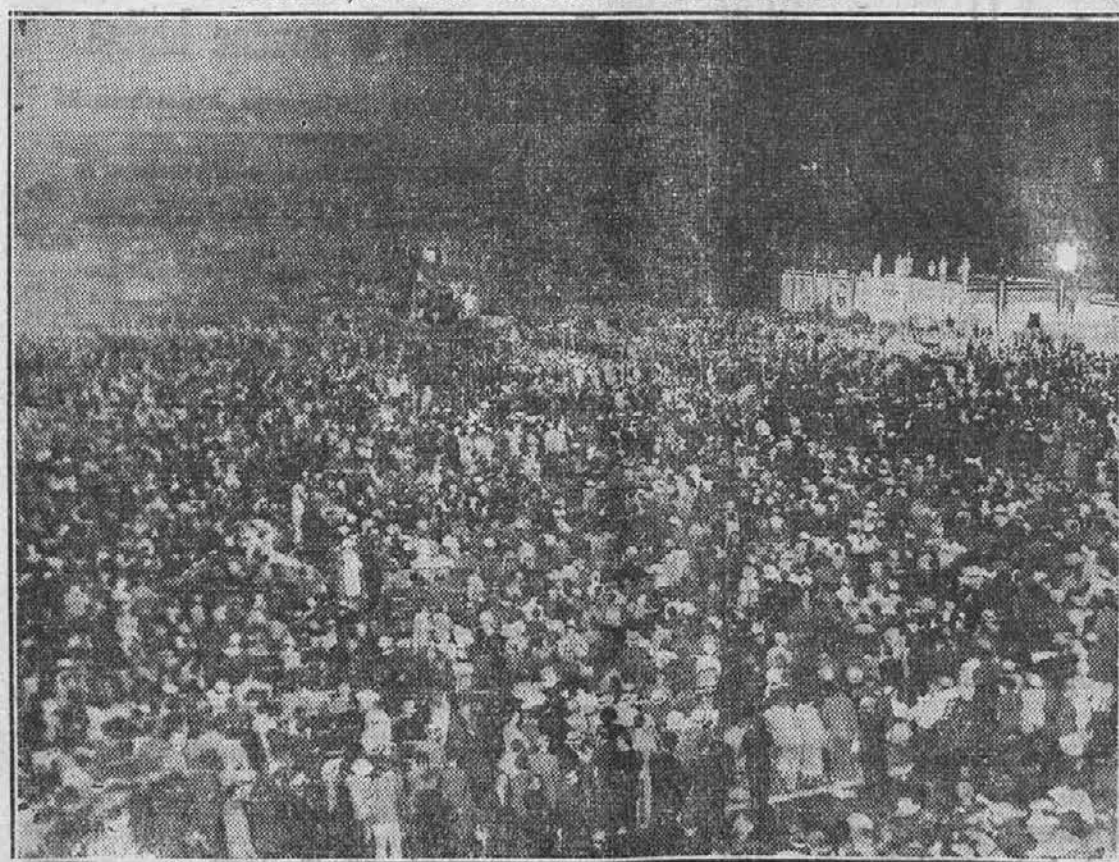
Vsaj en dopis na teden, naj bo geslo vsake naselbine.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Naše rojake naročnike po zapadni Pennsylvaniji obveščamo, da jih bo te dni obiskal naš potovalni zastopnik za Pennsylvanijo in vzhodno Ohio Mr. Michael Tomšič, iz Foustona, Penna., ki je po blaženem sprejetju za list "Amer. Slovenec" naročnino, glase, prodajati knjige naše knjižarne in sploh vse, kar je v zvezi z našim podjetjem. Vsem rojakom, ga najtopleje priporočamo, da mu gredo na roko in mu pomagajo pri plemenitem delu za razširjanje katoliškega tiska.

Uprava "Amer. Slovenca."

NAD 100.000 OSEB POSLUŠALO PREDSEDNIKA

Pogled na Franklin Field v Philadelphiji, Pa., ko je imel tam ob koncu demokratske konvencije predsednik Roosevelt govor, v katerem je sprejel ponovno nominacijo za predsedniškega kandidata.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

DEŽELA MINERALK

Francija ni samo dežela izvrstnih vin, temveč se lahko ponaša tudi s tem, da spravi izmed vseh dežel na svetu največ rudninskih vod na trg in da jih največ izvažata.

Za to se mora zahvaliti svojemu velikemu naravnemu bogastvu s temi vodami. Poleg tega pa je Francoz tudi vnet konsument mineralk. Po bifejih in priljubljenih krčmah se ponuja obiskovalcu nešteto okusno etiketiranih steklenic z dobrimi vodicami. Kdo bi se jim mogel upirati, posebno ko stane velika steklenica komaj okrog 2.25 franka. Da pa cenijo francoske vodice tudi drugod, ne samo doma, je najbolje razvidno iz tega, da znaša njih letni izvoz okrog 50 milijonov steklenic, število, s katerim se 7 milijonov steklenic letnega izvoza šampanjca prav gotovo ne more primerjati, vsaj kar se tiče količine.

NOVA ODKRITJA V NAJSTARŠEM MESTU

Na ozemlju Kiša, približno 12 km vzhodno Babilona v Iraku nadaljuje odprava oxfordске univerze svoja izkopavanja. V novem času se je posrečilo odkriti veliko svetlišče z zidovi, ki so 4 m debeli. Ta tempelj je stal pod novobabilonskim svetiščem Nebukadnezarja. Po sodbi strokovnjakov je bila ta zgradba že pred Nebukadnezarjevo dobo razvalina. Tako bi se dalo soditi vsaj po napisih, ki so se našli iz dobe Sargana, ki je živel kakšnih 2800 let pr. Kr. Odpravi se je posrečilo spraviti na varno dragocene zgodovinske table zgodnje sumarijske dobe ter mnogo srebrnih in zlatih izdelkov, ki živo pričajo o stanju tedanje umetnosti.

MANJ NEPOTREBNIH IZUMOV

C. Dur Coleman, tajnik angleškega patentnega urada, poroča, da so lansko leto v tej državi prijavili preko 36.000 novih izumov, za 1000 manj nego v prejšnjem letu. To nazadovanje je pripisati temu, da izumitelji nočejo izgubljati časa z registracijo nepotrebnih izumov. Da bi dali britskim izumiteljem letos več pobude, bodo v vsej kraljevini priredili celo vrsto razstav novih izumov.

OČI SE BISTRIJO

Freiburški vseučiliški profesor dr. Löhlein trdi, da se bodo človeške oči z razstojnimi zahtevami vsakdanjega življenja v teku prihodnjih generacij še veliko izboljšale.

Seveda bo ta razvoj individualen, odvisen od delovanja individualna. Saj sploh ne prihajamo že s popolnoma razvitim vidom na svet. Dete ne vidi v prvih

tednih prav za prav ničesar, reagira le refleksno na svetlobo. Le barvni čut je prirojen, isto tako pokončno gledanje, dasi je slika na mrežnici obrnjena nazdol, dalje gledanje ene same slike navzlic očem, ki vidita vsak zase. Dosti težje je ocenjevanje razdalj z očmi in v tem pogledu, pravi prof. Löhlein, se bo naš vid še izboljšal.

ALI IMA ČLOVEK OBČUTEK ZA ČAS?

Takšnega okrutnega poskusa seveda še niso napravili, da bi človeka dali v ječo, da bi ga preizkušali, ali občuti časovno mero ali ne. Bržkone bi pa v takem slučaju dognali, da največ ljudi malokdaj pravilno določi dolžino časa, da ne zna občutiti pravih časovne mere. Tako se človek 400 krat bolj zmoti ko ura in milijonkrat bolj pogrši ko kronometer — najnatannejša ura. — So pa tudi ljudje, ki imajo poseben občutek za čas. Zlasti ponoči se ljudje zavedajo ure bolj ko podnevi. Saj je znano, da se nekateri ljudje lahko zbudijo kadar hočejo ali kadar si zvečer določijo, da se bodo zjutraj zbudili. Odkod in kako imajo ljudje to lastnost, pa znanost navzlic preiskavam le še ni mogla dognati.

ANEKDOTA

Mladega Liszta je neki pometac na cesti zaprosil za miloščino. Liszt je imel pri sebi samo bankovec za 50 frankov. Pometac se je ponudil, da mu ga izmenja. Liszt mu je dal denar in pometac je presenečenemu umetniku stisnil metlo v roke, da bi ta čas pazil nanjo. Prešlo je nekoliko

DENARNE POŠILJATVE

odpravljamo v Jugoslavijo, Italijo in vse druge dele sveta po dnevnem kurzu. Včeraj so bile cene:

Dinarji:	
Za \$ 2.55.....	100 Din
Za \$ 4.95.....	200 Din
Za \$ 7.20.....	300 Din
Za \$ 9.55.....	400 Din
Za \$ 11.65.....	500 Din
Za \$ 22.90.....	1000 Din

Lire:	
Za \$ 4.65.....	50 lir
Za \$ 9.00.....	100 lir
Za \$ 43.00.....	500 lir

Za izplačila v dolarjih:
Za \$ 5.00 pošljite...\$ 5.75
Za \$ 10.00 pošljite...\$ 10.85
Za \$ 15.00 pošljite...\$ 16.00
Za \$ 25.00 pošljite...\$ 26.10
Za \$ 40.00 pošljite...\$ 41.25
Za \$ 50.00 pošljite...\$ 51.50

Ker se kurz večkrat spreminja so cene podvržene spremembam. Pri večjih svotah poseben popust. Vsa pisma in pošiljave naslovi-te na:

JOHN JEPICH
(V pisarni Am. Slovenca)
1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

KDO JE SPROŽIL PRVI STREL V SVETOVNI VOJNI

O svetovni vojni je tudi zdaj napisano že veliko knjig, toda kljub vsej popravi literature o svetovni vojni je ostalo nepojasnjenih veliko vprašanj, ki so zvezana s to vojno. Ta vprašanja so sama po sebi razumljiva, saj ne gre pri svetovni vojni za majhen krajevni spopad, marveč za morijo največjega obsega, tako po številu žrtev, kakor po ogromni izmeri priprav.

"Kdo je v svetovni vojni sprožil prvi strel? Kdo je bil prva žrtev? Koliko min je ležalo v Severnem morju? S katerimi besedami se je končala svetovna vojna in kdo je zatobil znak za mir."

Na to vprašanje in dosti drugih takih zanimivih vprašanj, ki se tičejo svetovne vojne, odgovarja Otto Libeck v svoji knjigi "Kaj je prinesla svetovna vojna?"

Prvi strel iz puške je odjeknil tistega dne, ko je bila napovedana svetovna vojna. To je bilo 28. junija 1914 med 6. in 7. uro zvečer. Avstro-Ogrska je napovedala Srbiji vojno 28. junija ob 11 dopoldne. Poveljnik avstrijske patrulje pešcev desetnik Petranaj je zasedel s svojim oddelkom otok Ado Ciganlijo, ki leži nasproti Beogradu. Ko se je pod večer približal otoku srbski patruljni čoln, je Petranaj ustrelil in ubil srbskega krmarja. To je bil prvi strel v svetovni vojni.

Prvi nemški strel proti Rusom je padel 1. avgusta neposredno potem, ko je Nemčija napovedala vojno. To je bilo na rusko-nemški meji, blizu Proskena in je veljal ruski obmejni stražar.

Prvi topovski strel so prav tisti dan poslali Avstrijci iz Zemuna na srbsko vojno skladišče v Belgradu. Povelje za začetek streljanja je dal kapitan avstrijskega donavskega brodovja Eberling. Ta ni imel sreče. Še isti dan ga je zadel srbska granata, in tako je postal prva avstrijska žrtev svetovne vojne.

Kot zanimivost naj navedemo nekaj poučnih števil. Za časa svetovne vojne je bilo vsega skupaj objavljenih 44 vojnih napovedi. Prvo vojno je napovedala Avstro-Ogrska Srbiji. Zadnjo vojno napovedal je dala srednjeameriška otoška republika Haiti Nemčiji. To se je zgodilo zelo pozno. Namreč 12. julija 1918.

Število prebivalcev cenijo na 1800 milijonov. Za svetovne vojne je 1550 milijonov ljudi pretrgalo vzajemne odnose. Države Antante so poklicale pod zastavo 30 milijonov mož. Države avstrijsko-nemške zveze pa so imele vsega skupaj 21,000,000 vojakov.

Prvi tanki so se na bojišču pojavili 16. septembra 1916. Tega dne je britanska pehotna divizija dobila bitko ob reki Sommi s pomočjo 10 tankov. Nemci so sicer te tanke razbili, toda kljub temu so Angleži in z njihovo pomočjo Francozi zmagali.

Nepoučeni ljudje ne vedo, da sta bili v svetovni vojni dve vrsti tankov. Prvi so bili "moški" tanki, drugi pa "ženski". Moški tanki so bili oboroženi s topovi, ženski pa so bili opremljeni samo s strojnimi.

Nemci so bili iznenadeni zaradi angleških tankov. Oni namreč kljub svojem ogledstvu niso izvedeli za to vrsto orožja. Po

KJE SE NAHAJAJO

otroci pokojne Ane Požek, ki je umrla leta 1920, v Chicagu. Za nje bi rada zvedela podpisana. Njeno rojstno ime je bilo Ana Cvetaš, rojena v Srednjih Ziljah, občina Vinica pri Črnomlju. Zadeva je, da je nam brat umrl v Trail, Canada in zapustil nekaj denarja. Naj se mi sami javijo, ali pa kdor ve kaj za nje, naj blagovoljno sporočijo njih naslove na naslov: Mrs. Maggie Zurich, Redvale, Colo.

bitki na Sommi so začeli tudi oni graditi te jeklene želve. Toda prvih 18 nemških tankov se je pojavilo na fronti šele v začetku leta 1918. Nemci so začeli graditi tanke z vso silo in so računali na to, da bodo odločilno zmago izbojevali prav s tem najnovejšim orožjem. Do začetka 1919 so nameravali narediti 1000 tankov. Toda tedaj jih niso že nič več rabili.

Številke, ki se nanašajo na letalstvo v svetovni vojni tudi niso preveč nizke. Kljub temu, da je bilo letalstvo šele v povojjih, so vendar Nemci imeli v začetku svojih bojov 98 Zeppelinov in 252 letal.

Med vojno so Nemci dovršili 4730 letal, tako, da so koncem vojne imeli vsega skupaj 500 aeroplanov. To je približno toliko, kakor jih imajo menda danes.

Nemška armada je za časa vojne imela 7 in pol milijona jeklenih čelad. Skupna dolžina nemških navadnih in podzemeljskih rovov ter strelskih jarkov je znašala 2200 km. Nemška fronta je porabila vsega skupaj 600,000 ton bodeče žice. Ta količina bi zadostovala, da vso nemško mejo ograde z bodečim plotom, ki bi bil visok 65 m.

Špijoni so igrali med vojno, kakor vemo, eno najvažnejših vlog. Kako razširjena je bila njihova delavnost in koliko ljudi je špijonska služba zapeljala povedo naslednje številke: med svetovno vojno so samo v Nemčiji obsodili na smrt zaradi izdaje in zaradi ogledstva okoli 500 oseb. 175 oseb jih je vohnilo za Francijo, 59 za Anglijo in 55 za Rusijo.

7. novembra 1918 je ob 22:25 zvečer na nezasedenem pasu, ki je delil nemško vojsko od francoske, pri kraju La Chapelle zatrobil nemški podstražmojster Artur Zebrowski znak, ki je naznanil, da je svetovna vojna končana. Čez nekaj hipov mu je odgovoril francoski trobentač Francois Selier.

Imeni teh dveh podčastnikov bi morali priti v zgodovino. Ustoda jima je dala nalogo, da bosta oznanila konec moriji, ki je štiri leta pretresala ves svet.

Ali veste, kako so Nemci objavili konec vojne? Zadržne poročilo nemškega glavnega štaba dne 1. novembra 1918 javlja, kako sta se hrabro borila dva nemška polka, ki sta odbila ameriški napad na pokrajino vzhodno od reke Maas. Takoj nato, ne da bi se pričel nov odstavek, pa sledi kratek stavek, silnega zgodovinskega pomena. Ta stavek se glasi:

"Zaradi podpisa pogodbe o premirju so se danes zjutraj na vseh frontah prenehale vojne operacije." To je bilo vse. S tem stavkom se je končala vojna, ki je prinesla naslednje stroške: Vsi sodelujoči narodi so morali plačati za vojne izdatke 1 bilijon 37 milijard 942 milijonov nemških mark.

SE JE ČAS

za setev sledečih starokraj-skih semen

ENDIVJA, rumena širokoperesna
ENDIVJA, kasna zelena širokoperesna
RADIČ za salato, rudečast ali zelen
MOTIVIL, (repinčel) najboljši
SALATA, braziljska sredoletna
SALATA, orjaški biser glavnata
SALATA, fina rudeča okropljena
SALATA, rumena trdoglavka
SALATA, ljubljanska ledenka
SALATA, fina zimska glavnata
FIŽOL, kasen "Ribničan" nizki
FIŽOL, kasen nizki "Prepelčar"
REPA, strnišna, bela za kisanje

Cena teh semen je 12c paket. Zopet smo dobili iz starega kraja: PLANINKA ZDRAVILNI ČAJ, cena \$1. paket. — ŠVEDSKA KAPLJICE, cena stekla 65c. — MARIA-CEL KAPLJICE, cena stekla 65c.

Lahko kar izrečete ta oglas, pošljete blago katerega naročate ter ga nam pošljete z Money orderom in naročilo točno odposlamo.

STEVE MOHORKO CO.
84 So. 2nd Street, Milwaukee, Wis.

"Za srečo"

POVEST — SPISAL FR. MALOGRAJSKI

"Le molči!" pripomni Blaž. "Denarja imava zdaj za silo, in to je glavna stvar! Jaz sem vse natanko pozvedel, kako in kaj. Moraš pomisliti, da nisva kdo ve kako daleč strani od Bahije, to je od mesta, kjer se je bila ustavila ladija z nami sem grede. Oj, meni se zdi, kakor da sva že doma! Malo treba potrpeti še, da se ta vojska razvleče, potem pa greva naprej. Ti, ki so zmagali, bodo gotovo preganjali premagane, in tako bova imela kmalu prosto pot."

In res se je zgodilo, kakor je domneval Blaž. Ustaške čete so izkušale zmago izkoristiti in so krepko pritiskale za bežečo vladno vojsko, tako da je bila na kraju, kjer so se pred kratkim borili, kmalu vse tiho in mrtvo, in Blaž in France sta se brez strahu lahko podaala iz svojega zavetišča.

* * *

Bilo je kakih deset dni po tistem zjutraj. Blaž se je bil ravnokar prebudil iz spanja. Ko se ozre proti Francetu, in ko vidi, da ta tudi že čuje, ga vpraša: "No, kaj praviš ti k temu, da sva zdaj v Bahiji?"

"Boga hvalim, da je tako!" odvrne France.

"In kako si spal?" vpraša zopet Blaž.

"Tako dobro, da ti ne morem povedati. Jaz se počutim sploh tako izvrstno, kakor morda še nikdar ne v svojem življenju!"

"To pride odtod," pripomni Blaž, "ker se ti je godilo toliko časa slabo, pa se ti je obrnilo na bolje. Če se godi človeku zmeraj dobro, ne čuti tega. Slabo in dobro se mora menjati, potem ve človek ceniti, kaj je dobro."

"Menda res," pritrdi France. "Kaj sem vedel jaz prej, kaj je prostost? A zdaj ko sem bil toliko časa takorekoč priklenjen, zdaj se mi zdi presneto prijetno, da se smem gibati, kakor mi je ljubo in drago."

"Kaj? Zdaj nama je kakor ptičku, če se mu odpre kletka!"

"Meni že! Samo če bi imel človek še peroti! To bi zletel jaz zdaj pod nebo, potem pa naprej, naprej..."

"O vem!" se zasmeje Blaž. "Najprej pod nebo, potem pa tja daleč po strani noter do kraja, kjer sedi pri oknu in šiva, pa toči morda solze — Grilova Lojzika..."

"Eh, da!" vzdihne France. "Lepo bi bilo, če bi šlo to tako; a kaj hočemo, ko pa ne gre. Še nekaj časa bo preteklo, kaj, predno bodeva doma?"

"O še, še! V tem imaš prav! Na pot se še ne moreva podati, za to imava premalo denarja."

"Pa kaj misliš storiti zdaj, Blaž?"

"Kaj mislim storiti? To vem zdaj še ravno tako malo kakor ti! Menim pa, da bi bilo najbolje, ogledati si pred vsem nekoliko mesto. Zadosti dolgo sva se klatila po puščavah, zato se nama bo prileglo, če stopiva malo med ljudi..."

Obledela se nato in odpravila venkaj.

Mesto Bahija, ki ima dve sto petdeset do tri sto tisoč prebivalcev, med katerimi je kaka šestinka belih, pet šestink pa mulatov in črncev, leži ob obronku velike gorske planote na vzhodnem obrežju zatoka "Vseh svetnikov". V ta zatok se izliva

več dokaj mogočnih rek. Pogled z morja na mesto je jako krasen. Isto se deli v spodnje in zgornje mesto. Spodnje mesto obstoji iz jedne same dolge, od severa proti jugu razprostirajoče se ceste. V tem delu mesta se nahajajo največje prodajalnice in največje shrambe za razno ameriškansko in evropsko blago ter razna druga znamenita poslopja, zlasti tudi dve cerkvi, katerih jedna je zgrajena iz samih štirivoglatih, iz Evrope čez morje pripeljanih kamenov.

Zgornje mesto ima jako velike in lepe ceste, visoke kamenite hiše in kakih trideset cerkva, izmed katerih je najlepša jezuitska, ki je zdaj ob enem stolna cerkev.

Blaž in France sta hodila počasi od ulice do ulice ter pazno motrila vse, kar jima je stopalo pred oči. Vedla sta se kakor nekda v Bremenu in postajala povsod, kjer ju je kaj zanimalo, ne meneč se mnogo za to, je li komu prav ali ne. Pri tem sta izrekla kar na glas svojo sodbo o vsem, kar sta videla, in zdelo se jima je tem manj potrebno, govoriti po tihem, ker sta mislila, da ju itak nihče ne razume.

Tako sta bila prišla počasi iz zgornjega v spodnji del mesta. Pri neki prodajalnici, v kateri so bile izložene posebno lepe stvari, se ustavita ter opozarjata drug drugega, s prstom kažoč na to in ono reč. Pri tem niti ne zapazita, da se je vstopil poleg njiju človek, ki je hodil že nekaj časa za njima ter vlekel za ušesa njune besede. Hkratu ju nagovori, sicer ne po slovensko, vendar tako, da sta ga lahko razumela, kajti bil je Slovak. Reče: "Bil sam in ni nikogar imel, s komer bi bil govoril, zato pa je izkušal se pridružiti Blažu in Francetu, katerega je mimogrede slišal govoriti v jeziku, ki se mu je zdel v teh tujih krajih popolnoma domač, in čigar prijetni glasovi so ga navdali takoj z veseljem."

Blaž in France se vsled njegovega ogovora v prvem trenutku skoro prestrašita, tem bolj, ker sta videla popolnoma tujega človeka pred seboj. Toda kmalu se tudi njima omehča srce, ko čujeta govorico slovansko. Nekaj besed, ki so jih izpregovorili med seboj, je zadostovalo, da so postali dobri prijatelji. Hodili so odslej skupaj in vedli se drug proti drugemu, kakor bi se bili poznali že od nekdaj. Ko so se bili naveličali hoje, so šli tudi skupaj pokrečevati se.

Na vprašanje, kam je namenjen, odgovori Slovak, da gre v Sv. Pavel do avstrijskega konzula, pri katerem bi rad izvedel, kje so njegovi rojaki, s katerimi se je bil ločil od njih in bi se jim zdaj zopet rad pridružil.

"France, kaj takega bi kazalo storiti tudi nama," reče Blaž. "Domu s tem denarjem ne moreva, ki ga imava, do tja se morda pa lahko pripeljava. Najina tovarišija se je odpeljala tudi tja proti oni strani. Najbolje je, da izkušava priti do njih. Jaz mislim, da so naleteli oni bolje nego midva, in lahko nam bodo pripomogli do zasluzka."

"Samo če bo konzul vedel za nje," pripomni France.

(Dalje)

Znanstvene in poučne knjige

ki jih ima v zalogi knjigarna Amerikanski Slovenec:

BRESKEV in MARELICA. Pouk kako vzgajamo in oskrbujemo	40c
DOMAČI VRT. Praktičen navod, kako ga uredimo.	
M. Humek	\$1.50
DOMAČI ZDRAVNIK, po naukih in izkušnjah župnika Kneippa	\$1.50
DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK. Fr. Duler	\$1.25
DUŠEVNA RAST OTROKA in MLADOSTNIKA, Dr. K. Oswald	75c
FILOZOFIJA, Fr. Veber	\$1.50
GOSPODARSKA GEOGRAFIJA, Dr. V. Šarabon	\$1.25
GRADJANSKI KATEKIZEM, za Hrvate o pravima i dužnostima američkih građana	25c
IDEJNI PREDHODNIKI, današnjega socializma in komunizma	75c
IZPOVEDI SOCIALISTA. Od socializma do duhovništva	60c
KAKO SI OHRANIMO LJUBO ZDRAVJE, Dr. H. Vedenik	25c
KITAJCI IN JAPONCI. Jos. Stare. Življenje in šege narodov Daljnega vzhoda	41c
KLETARSTVO. B. Kalicky	\$2.00
KNJGOVODSTVO. 2 del. Iv. Podlesnik	\$1.00
KNJIGA O ŽIVLJENJU. Aleš. Useničnik	85c
KRATKA ZGODOVINA SLOVENSKEGA SLOVSTVA. Dr. Iv. Grafenauer	\$1.00
KREK. Izbrani spisi 1. zvez. Iv. Dolenc	\$1.00
MILOSRDNOST DO ŽIVALI	25c
MLEKARSTVO, s črticami o živinoreji	\$1.00
NARODNO GOSPODARSKI ESEJI. Dr. A. Gosar	35c
NASVETI ZA HIŠO IN DOM. I. Majdič	75c
NAŠE GOBE. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob	\$1.50
NAUK O ČEBELARSTVU. Fr. Rojina	50c
OB 50 LETNICI dr. Jan. Ev. Kreka	25c
O ČLOVEŠKEM RAZUMU. J. Locke. Znanstvena razprava	\$1.25
OD SRCA DO SRCA. Slovenskim Amerikancem v premislek	25c
OSMERO BLAGOV ali nauk o srečnem življenju	\$1.00
OSNOVNA NAVODILA ZA ZDRAVLJENJE MALARIJE. Dr. I. Matko	15c
GOSPODINJSTVO. S. M. Purgaj. Navodila za praktično gospodinjstvo	\$1.25
OSNOVNI POJMI MODERNEGA BANČNIŠTVA IN BORZNIŠTVA. A. Jamnik	75c
OSNUTEK SLOV. NAROD. GOSPODARSTVA. M. Brezigar	75c
OSNOVNI POJMI MEHANSKE TEHNOLOGIJE KOVIN v zvezi tvarinostanstvom	\$1.00
PEROTINAR. 1. in 2. letnik. Vsak po	90c
POD DOMAČIM KROVOM. Poučna knjiga o vzgoji podkovstva. Pouk kovačem in konjerejem	75c
PODOBE IZ MISIJSKIH DEŽEL	40c
POGLEDE V NOVI SVET	15c
POLITIČNE STRANKE. Pouk o politiki	\$1.50
POLJEDELSTVO. Gospodarjem v pouk	60c
POŠTNO IZRAZOSLOVJE. Nemško-slovensko. Jos. Petrič	25c
PRAKTIČEN SADIJAR. Nauki za sadjerejce	\$2.00
PRAVILA ZA OLIKO. Okrajšano po knjigi o lepem vedenju	75c
PRAVOSLOVJE. Dr. F. Grivec	45c
PRVA POMOČ. Dr. Mavr. Rus	\$1.00
RABOJEMNO PRAVO. Dr. F. Mohorič. Navodnik in zakon	45c
RACUNAR V DINARSTVU IN KRONSKI VELJAVI	75c
RASTLINSKI IMENIK slovenskih dežel. Slov. latinsko-nemški. Al. Benkovič	25c
RAZLIČNO BLAGO. A. M. Slomšek	\$1.25
REJA DOMAČIH ZAJCEV. Dr. S. Vozzka	45c
SADJE V GOSPODINJSTVU. Nauk o ravnanju s sadjem, o domači uporabi in konzerviranju	75c
SADNI MOŠT ALI SADIJEV. Kako ga izdelujemo in kako z njim ravnamo	50c
SAMOZNAKI SLOVENSKE STENOGRAFIJE. A. Robida	15c
SLOVARČEK k Ovidijevim pesmim. A. Dokler	75c
SLOVENCJI, desetletju 1918—1928. Dr. J. Mal.	\$1.75
SLOVENCJI. Fr. Erjavac. Zemljepisni zgodovinski politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled	\$1.25
SLOVENSKA KUCHARICA. S. M. Fey. Kalinšek	\$5.00
SLOVENSKA STENOGRAFIJA. F. Novak. 1. in 2. del. Vsak po	60c
SLOVENSKA STENOGRAFIČNA ČITANKA. A. Robida	95c
SLOVENSKI ŽUPANI V PRETEKLOSTI	25c
SVETA RUSIJA. Dr. F. Stele in Fr. Treseglav	45c
TRAVNIŠTVO. J. Turk. Slovenskim živinorejcem v pouk	45c
UČITELJ V BOJU PROTI ALKOHOLIZMU. Iv. Štrukelj in R. Horvat. 1. in 2. zvezek. Vsak po	45c
UVOD V FILOZOFIJO. Al. Useničnik. 1. in 2. zvezek. Vsak po	\$1.25
UVOD V KRŠČANSKO SOCIOLOGIJO. Dr. Al. Useničnik	40c
VARČNA KUCHARICA. Marija Remec. Navodila za pripravo okusnih jedil s skromnimi sredstvi	\$1.50
VINARSTVO. Andrej Zmavč	\$2.00
VLADAR. Nice. Machiacci. Lastnosti, ki naj bi jih gojila vladajoča oseba	40c
VZOR-ČLOVEK ALI OSEBNOST KOT IDEAL. Dr. J. Jeraj	50c
VZGOJNA METODA. Bl. Janeza Bosca	50c
VZORNA GOSPODINJA. Giz. Majeva	85c
ZA KRŠČANSKI SOCIALIZEM. Pomisleki in odgovori. Dr. Gosar	50c
ZAZNAMEK OKRAJŠAV KORESPONDENČNEGA PISMA. Fr. Novak	50c
ZBIRKA DOMAČIH ZDRAVIL, kot jih rabi slov. narod	85c
ZDRAVILNA ZELIŠČA	35c
ZGODOVINA BREZOVIŠKE ŽUPNIJE. Jos. Novak	95c
ZGODOVINA FARE DOMŽALE. Franc Bernik	\$1.00
ZGODOVINA NOVEJŠEGA SLOV. SLOVSTVA. Iv. Grafenauer	\$1.25
ZGODOVINA SLOV. NARODA. Dr. Jos. Gruđen. 1.—6. zvezek. Vsak zvezek po	60c
ZDRAVLJE IN BOLEZEN, v domači hiši. Dr. J. Potrata	75c
ZGODOVINA UMETNOSTI PRI SLOVENCIH, HRVATIH IN SRBIH. Dr. J. Mal.	\$1.50
ZGODBE SV. PISMA. Dr. Jan. Ev. Krek. 1. in 2. del. Vezane v papirnate trde platnice, vsak del po	\$4.00
Fino vezane v usnje, vsak del po	\$7.50
ŽENINOM IN NEVESTAM. Dr. A. B. Jeglič	25c
ŽIVLJENJE SVETNIKOV IN SVETNIC. Matija Torkar. 1. in 2. del. Vsak del po	\$2.50

Pri naročilih priložite potrebno svoto v gotovini ali Money Odrin in pošljite na

Knjigarna

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Rd.,

Chicago, Illinois

PISANO POLJE

J. M. Trunk

G. K. Chesterton.

Kot katoličan — konvertit nam je stal Chesterton blizu, kot izboren angleški pisatelj le kot znanstvenik, literat, kot Anglež je bil druge narodnosti. Skoroda ves svet ga je poznal, še posebej ameriškanska širša javnost, ko je večkrat tu predaval. Tudi slovenski ateisti je poročal o njegovi smrti in pristavil, "da se je na stara leta pridružil katoliški cerkvi." Vzajem, kakor je zapisano. Že večkrat je pa dotični ateist pokazaval na "stara leta," kakor bi to pomenilo neko pešanje duševnih moči, kjer bi pa bil le on izvzet, saj tudi on leze v ta stara leta. V srce pa ne vidim.

Chesterton je bil 62 let star, telesno pravi orjak. V katoliško cerkev je prestopil pred 14 leti, toraj v 48 letu svoje starosti. Ali je to — starost? V srce pa ne vidim nikomur, zopet pristavim.

Spisal je mnogo, in mnogo dobrega je spisal, ker je bil mojster angleškega jezika. Ostrost njegovega peresa je čutil marsikak plitev blebatač, za katoliško cerkev je bil "a true champion." Tudi v Chestertonu je vrelo. Sam omenja, da je zgodaj vrelo v njem, ker je bil že "z dvanajstim letom popolen pagan, in s šestnajstim letom popolen agnostik."

Pot do cerkve in resnice toraj nikakor ni bila lahka pri takem duševnem vrenju, a je šla pri Chestertonu navzgor, ne pa, kakor, žal, pri mnogih, navzdol.

Govorimo o božjih potih, ampak vsak človek ima tudi svoja lastna človeška pota, in za ta je odgovoren.

* Katoličani in — ječa.

Tudi mnogi katoličani pridejo v konflikt s to ali ono postavbo, in če jih oblast zasači, grejo kašo pihat. To stoji, nihče ne bo tako nespameten, da bi tega dejstva hotel zanikati. Nasprotniki vsake vere in še posebej katoliške vere pokazavajo na to dejstvo, in sklepajo, da niti "sto ver človeka ne varuje pred zločinstvom, pač pa poštenost in poštna trdna načela," kar bi pomenilo, da se lahko vera, posebej tudi katoliška vera,

postavi v kot. Poleg dejstva samega, da so med jetniki tudi katoličani, navajajo tudi neke statistike, ki so baje celo katoličanom v škodo, ker te statistike prikazujejo, da je prav obilno katoličanov med jetniki, skoroda nič pa ni — ateistov, ergo, toraj.. kak ateizem nikakor ni tako hud, še celo malo dober bi bil, pač pa bi bil kak katolicizem vsaj brez vrednosti, morda celo škodljiv.

Kaka statistika je pač statistika, kaže morda številke, bistva pa težko pokaže kaka statistika, ker je potrpežljiva kakor pač papir, kjer se nahaja. Med "katoličane se vrtajo ali vrinejo tudi taki, ki so bili pač krščeni po katoliškem obredu, pa so se v življenju toliko brigali za katoliško življenje, kakor za lanski sneg, so morda imeli za svojo katoliško vero le zaničevanje in sramotenje. Glavna je pa tu točka — svobode. Menda izide v kratkem knjiga, ki bo pokazala zadevo iz pravih stališč, pa se bojim, da naši slovenski "katoliški" ateisti ne bodo brali te knjige.

Širom Jugoslavije

Zmedlo se mu je

V hlevu nekega posestnika na Prulah so našli obešenega mladega človeka, katerega so spoznali za 30 letnega delavca Franceta Zaporu iz Moravc, ki je bil pet let zaposlen pri nekem hotelskem podjetju v Ljubljani, pa je zadnje dni nenadno odpovedal službo, pri čemer je kazal, da pri njemu ni vse v redu. Prav gotovo se je tej duševni zmedenosti tudi obesil.

Potni listi s prstnimi odtisi

Na 12. mednarodnem policijskem kongresu v Beogradu je zbudil pozornost predlog vodje bremenske kriminalne policije dr. Pareya, da bi naj v bodoče imeli vsi potni listi prstne odtise svojih imetnikov. da bi se na ta način preprečila vsaka sleparija s potnimi listi.

Z lopato po glavi

V gramozni jami sta bila pri delu skupaj delavca Hasan Sulejmanović in Jože Jančar. Jančar, ki je bil precej dobro razpoložen se je nekoliko sporekel s Sulejmanovićem, za kar ga je ta udaril z lopato po glavi in plečih, da je Janković obležal nezavesten in so ga morali spraviti v bolnico. Sulejmanovića je pa odpeljala policija.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure vsak dan od 9. zjutraj do 8.30 zvečer.

Jacob Gerend Furniture Co.

704-706 North 8th Street,

Sheboygan, Wis.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.
Telefon: 85 — Res. 4080-W

Učite se angleščine
iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA
"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena
in stane samo: **\$2.00**

Naročila sprejema

Knjigarna Amerikanski Slovenec

Chicago, Illinois 1849 W. Cermak Road,

TISKOVINE

vse vrste za društva, trgovce in
obrtnike izdeluje lično in točno

Slovenska tiskarna
Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Rd.

Chicago, Ill.